

LAPPI

Lapin käsi- ja taideteollisuus ry. on perustettu vuonna 1908 Perä-Pohjolan kotiteollisuusyhdistyksenä Torniossa, mistä syystä toiminta on keskittynyt voimakkaasti Kemi-Tornion seudulle. Vasta vuonna 1970 yhdistyksen pääpaikka siirtyi Rovaniemelle ja nimi muuttui Lapin läänin kotiteollisuusyhdistykseksi. Nykyiset kiinteät toimipisteet, käsityökeskukset ovat seuraavilla paikkakunnilla: Rovaniemi, Kemi, Tornio, Ylitornio, Pello ja Tervola. Alan hyvänä yhteistyökumppanina Ylä-Lapin saamelaisalueella on Sappmelas Duodjarat ry., jonka tehtävänä on edistää saamenkäsityötä.

Lapin käsi- ja taideteollisuus on keskittynyt peräpohjolaisen ja lappilaisen käsityökulttuurin edistämiseen. Tuotekehitystyö on viime vuosina painottunut erityisesti teollisesti parkittuun poronnahkaan. Lukuisat nahkatyökurssit ovat poikineet uusia tuotteita kurssilaisten omaan tuotantoon, käsi- ja taideteollisuusyhdistyksen kursseille sekä myymälään. Tunnetuimmat tuotteet reppujen lisäksi ovat jaetun ykkössijan Vuoden kotiteollisuustuotekilpailussa 1991 saaneet poronnahkakengät, joita koristaa poronluunappi. Poronnahka on erittäin hyvä ja käyttökelpoinen materiaali käsi- ja taideteollisuustuotteisiin, siksi tuotekehittelyn painopiste tulee edelleenkin olemaan poronnahkatuotteiden kehittämisessä. Lappi tulee -tapahtumassa (Helsinki 1993) oli nähtävänä yrittäjien, lappilaisten ja yhdistyksen kurssitoiminnan tuloksia uusina poronnahkatuotteina.

Myös tekstiilien kudonta on Lapin käsi- ja taideteollisuusyhdistyksen vahvimpia osaamisalueita. Perinteisten puolinukka- ja tavallisten raanujen pohjalta on kehitetty uusia malleja tuotantoon, käsityökeskusten, kansalaisopistojen kudontapiirien, harrastajien sekä ammattilaisten käyttöön. Lisäksi useiden tunturikeskusten lomamökkien seiniä koristaa yksittäiskappaleena suunniteltu ja toteutettu tekstiili. Kuumimpana rakennusaikana 1980-luvulla lomamökkien sisustaminen tarjosi monelle käsityöyrittäjälle lisäansiota.

Alueellisen kulttuurin ja perinteen tulleessa yhä tärkeämmäksi myös edellä mainittujen tekstiilien kehittämisen tärkeys korostuu. Nopea tiedonkulkua ja muotitrendit ovat vaikuttaneet siten, että alueellisen kulttuurin asema on heikentynyt. Käsi- ja taideteollisuusyh-

ALKOI UUDEN OPPIMINEN

Kymmenen vuoden takaiset ajatukset ja tunnelmat tulevat mieleen kirjoittaessani tätä artikkelia. Silloin minulle oli juuri tarjottu toiminnanjohtajan paikkaa Lapin läänin kotiteollisuusyhdistyksessä. Millainen olisi työkenttä laajassa Lapin maassa, jossa oli lääniniä, mutta suhteellisen vähän asukkaita? Lähteekö tekemään käsi- ja taideteollisuuden edistämistyötä pohjoisen kairoille? Päätösaikaa oli yksi ilta ja yö.

TEKSTI BIRGITTA SASSI

distyksillä on ollut ja tulee olemaan tärkeä rooli alueellisen käsityökulttuurin kehittämisessä.

Varsinainen toiminta Lapin käsi- ja taideteollisuusyhdistyksen alueella poikkeaa paljon muiden vastaavien yhdistysten toiminnasta. Toimialue on laaja ja etäisyydet pitkät. Käsityökeskuspaikkakuntien lisäksi kursseja, näyttelyjä, tapahtumia yms. järjestetään ympäri lääniniä. Työn kuva on muuttunut yhä liikkuvammaksi ja toimialakeskeisyys on vähentynyt. Yhteistyökumppanit voivat olla tänä päivänä usealta eri alalta. Yhteistyön esimerkkinä on yhdistyksen toimipiste Puukivilla Tervolassa. Puukivilla on Tervolan kunnan rakennuttama yritysautomo, jossa toimii metalli- ja puualan yrittäjät, monitoimipalvelu, käsityökeskus ja käsi- ja taideteollisuusalan myymälä. Kesäaikana myynnissä oli myös paikallisen myllärin tuotteita. Tervolalaisten lisäksi yhdistyksen yhteistyökumppaneina ovat lähialueen kunnat, yrittäjät, Ulkomaankauppaliitto, käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset jne. Käsi- ja taideteollisuusliitto myönsi oman 80-juhlavuotensa merkeissä Vuoden teko-kunniamaininnan Puukivillalle.

Käsi- ja taideteollisuusyhdistykset ovat muuttaneet toimintojaan viime

vuosina. Muutokset jatkuvat edelleen ja kunkin yhdistyksen toiminnalliset tarpeet lähtevät alueelta käsin. Lapin läänini tarjoaa mahdollisuuksia alueellisen kulttuurin kehittämiseen esineellisessä tuotannossa, kulttuuripalveluissa sekä matkailua palvelevan ja hyödynnettävän. Läänin suuri työttömyysaste asettaa haasteita myös käsi- ja taideteollisuusalan neuvonnalle ja koulutukselle.

Mikä sitten on saanut lantalaisen (ei lappilainen) viihtymään ja pysymään Lapissa toistakymmentä vuotta? Alkoi uuden oppiminen. Aiemmin opittuja asioita ei voinutkaan soveltaa sellaisenaan uuteen työympäristöön. Oli opeteltava uusia tapoja, oppia tuntemaan toimialue, sen tarpeet sekä ihmiset. Haasteita ja opettelua on jatkunut edelleen. Rakkaus Lapin karuun, mutta kauniiseen luontoon on antanut voimia ja halua kehittää käsi- ja taideteollisuutta Lapin läänini tarpeista lähtien. Menestymiset valtakunnallisessa kilpailussa, markkinointiponnistelujen tulokset ja laadukkaat tuotteet ovat rohkaisseet ja kannustaneet. Tehtäväkenttää riittää edelleen ja haasteet ovat monipuolistuneet ja kasvaneet. Kaikesta huolimatta aika miettimiseen yön yli oli riittävä. Valitsin Lapin. □